

Başvuru Numarası : 2021/811
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.12.2021/5
Karar Numarası : 2021/315
Başvuran : ...
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : ...Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın akıl hastası olması nedeniyle cezaevi koşullarında tutulmasının uygun olmadığı, talebi olmasına rağmen hastane sevkini yapılmadığı ve söz konusu durumun koğuşundaki diğer mahpusların güvenliği açısından tehlike oluşturduğu iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran E. Ç. ile koğuş arkadaşları tarafından kaleme alınan ve E. Ç.'nin imzası ile Kurumumuza sunulan başvuru dilekçesinde özetle:

a. Başvuranın, 10/04/2018 tarihinde ... Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından tahliye edilmesine karar verilmesine rağmen hala ceza infaz kurumunda tutulduğu,

b. Başvuranın psikolojik nedenlerle bilincini zaman zaman kaybettiği, ortak kullanım alanlarında kıyafetsiz dolaştığı, hayali insanlarla konuştuğu ve kendisini asmaya halinde tahliye olabileceğine ilişkin düşünce ile defalarca kendisini asmaya teşebbüs ettiği,

c. Tutarsız eylem ve hareketler sergilediğinden kendisine zarar vermesini engellemek amacıyla koğuştaki diğer mahpusların dönüşümlü şekilde uyuduğu,

d. Hastaneye yatırılması talep edilmesine rağmen İdarece herhangi bir geri dönüş yapılmadığı iddia edilmektedir.

3. Kurumumuza iletilen ... T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü'nün ... tarih ve ... sayılı yazılı görüşünde özetle:

a. ... Asliye Ceza Mahkemesinin talimatı ile başvuranın cezai ehliyetinin bulunup bulunmadığı hususunda ...Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesine 10/03/2014 tarihinde sevkini sağlandığı, yapılan muayeneler sonucunda E. Ç.'nin cezai ehliyetinin tam olduğu yönünde sağlık kurulu raporu verildiği,

b. 16/08/2016 tarihinde tekrar 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi kapsamında ... Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesine sevkini sağlandığı, yapılan muayeneler sonucunda adı geçen hükümlünün ilgili Kanun maddesinden yararlanacak kadar ağır bir hastalığının bulunmadığının sağlık kurulu raporu ile belgelendirildiği,

c. Başvuranın, sık sık cezai ehliyeti olmadığı yönünde iddialarda bulunarak Adalet Bakanlığına, Mahkemelere ve bağlı bulunan Cumhuriyet Başsavcılığına talepte bulunduğu, bu talepler sonucunda rapor vermeye yetkili ... Devlet Hastanesi, ... Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi ve ...Adli Tıp Kurumu tarafından aldırılan birçok raporda başvuranın cezai ehliyetinin tam olduğu ve ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettirebileceği yönünde kararların alındığı ifade edilmektedir.

4. Başvuran muhatapın cevabi yazısına ilişkin yazılı görüşünü 15 gün içerisinde Kurumumuza iletmediğinden söz konusu başvuru dosyasının karar aşamasına geçilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın 17'nci maddesine göre *"Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve*

geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz”.

6. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 1'inci maddesinde; *"Yüksek Sözleşmeciler Tarafından kendi yetki alanları içinde bulunan herkesin, bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlüklerden yararlanmalarını sağlarlar"* hükmü bulunmaktadır. Sözleşme'nin 3'üncü maddesi de şu şekildedir; *"Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz"*.

7. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 2'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; *"Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz"*.

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 9'uncu maddesinin (i) bendinde, Kurumumuzun *"özürlülüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

9. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özürlülüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; *"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur..."*

11. Mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; *"Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir"*.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. 6701 sayılı Kanun, Kurumun; insan haklarını korumak ve geliştirmek, kişilerin eşit muamele görme hakkını güvence altına almak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığı önlemek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere faaliyet yürüteceğini ve bu kapsamda başvuru üzerine veya resen incelemeler yapabileceğini hüküm altına almaktadır. Kurumun, başvurularının incelenmesine ilişkin olarak sahip olduğu görev ve yetkilerin kapsamı da Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmektedir.

13. Kurum, mezkûr Kanun'un 9'uncu maddesine göre özürlülüğünden mahrum bırakılan veya koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını inceleyebilmektedir.

14. İncelemesi gerçekleştirilen somut başvuruda, başvuranın psikolojik nedenlerle bilincini zaman zaman kaybetmesine rağmen cezaevi koşullarında tutulmaya devam edildiği, ortak kullanım alanlarında kıyafetsiz dolaştığı, hayali insanlarla konuştuğu ve kendisini asmaı halinde tahliye olabileceğine ilişkin düşünce ile defalarca kendisini asmaya teşebbüs ettiği, tutarsız eylem ve hareketler sergilediğinden kendisine zarar vermesini engellemek amacıyla koğuştaki diğer mahpusların dönüşümlü şekilde uyuduğu, hastaneye yatırılması talep edilmesine rağmen İdarece herhangi bir geri dönüş yapılmadığı iddia edilmiştir.

15. Muhatap kurumun yazılı görüşünde ise; başvuranın, sık sık cezai ehliyeti olmadığı yönünde iddialarda bulunarak Adalet Bakanlığına, mahkemelere ve bağlı bulunduğu Cumhuriyet Başsavcılığına talepte bulunduğu, bu talepler sonucunda E. Ç. hakkında gerekli yasal işlemin başlatıldığı, rapor vermeye yetkili ... Devlet Hastanesi, ... Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi ve ... Adli Tıp Kurumunca düzenlenen birçok raporda başvuranın cezai ehliyetinin tam olduğu ve ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettirebileceği yönünde kararların alındığı belirtilmiştir. Muhatap Kurumun yazılı görüşünün ekinde sağlık raporları tarafımıza iletilmiştir.

16. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" başlıklı 16'ncı maddesi; *"(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanununun 57 nci maddesinde belirtilen sağlık*

kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır. (2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır. (3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir." şeklindedir.

17. Yukarıda bahsi geçen hüküm doğrultusunda, E. Ç. hakkında 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi kapsamında hapis cezasının infazının ertelenmesine ilişkin süreç başlatılmış olduğu ve gerekli sağlık kuruluşlarına sevkinin sağlanmış olduğu, hükümlünün ilgili Kanun maddesinden yararlanacak kadar ağır bir hastalığının bulunmadığının sağlık kurulu raporları ile tespit edildiği ve Adli Tıp Kurumuna en son sevkinde kendisine yapılan muayeneler sonucunda ceza infaz kurumunda tedavisi ve önerilen aralıklarla düzenli psikiyatri poliklinik kontrolleri sağlanarak cezaevi şartlarında infazına devam edilebileceği yönünde karar alındığı görülmüştür.

18. Ayrıca başvuru dilekçesinde başvuranın Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından sağlık sebebiyle tahliye edilmesine rağmen ceza infaz kurumuna tekrar alındığı iddiasına ilişkin olarak; ... Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinde tedavisinin tamamlandığı, hakkında tanzim edilen raporda başvuranın iyileştiği değerlendirilmesinin bulunduğu ve taburcu edildiği, mevcut rapor üzerine ceza infaz kurumuna hükümlü olarak iade edilerek infazına kaldığı yerden devam edildiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda, başvuranın ceza infaz kurumunda tutulmaya devam edilmesinin herhangi bir yönüyle hukuka aykırılık oluşturmadığı ve yukarıda açıklanan nedenler birlikte göz önünde bulundurulduğunda, somut başvuruda yer alan iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmıştır.

19. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 67'nci maddesine göre; "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.12.2021 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

Ünal SADE
Kurul Üyesi